

**รายงานผลการไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติงานวิจัย ดูงาน ประชุมและสัมมนา ณ ต่างประเทศ
ของข้าราชการกรมอนามัย (One-Page Report)**

ชื่อ-สกุล	นางสาวนัยนา ไข้อย่างวงศ์	ตำแหน่ง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
หน่วยงาน	ศูนย์ความร่วมมือระหว่างประเทศ		
ชื่อ-สกุล	นางสาวพรเพชร ศักดิ์ศิริชัยศิลป์	ตำแหน่ง	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
หน่วยงาน	สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ		

ชื่อหลักสูตรการศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติงานวิจัย/ชื่อการประชุม สัมมนา และดูงาน: Regional workshop on Global Analysis and Assessment of Sanitation and Drinking-Water (GLAAS) and TrackFin tools to monitor progress in the area of drinking-water, sanitation and hygiene

ระหว่างวันที่ 15 – 17 ตุลาคม 2562 แหล่งงบประมาณ องค์การอนามัยโลก

สถานที่ Visvesvaraya National Institute of Technology (VNIT), Nagpur, India

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการจัดการน้ำดื่ม สุขาภิบาล และสุขอนามัย (GLAAS 2019) ในประเทศสมาชิก WHO ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (WHO-SEARO) 11 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย เมียนมาร์ อินเดีย เนปาล ศรีลังกา บังกลาเทศ มัลดีฟ ติมอร์-เลสเต ภูฏาน และ เกาหลีเหนือ ในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการและการใช้ประโยชน์จากรายงาน รวมถึงนำเสนอเครื่องมือ TrackFin tools เพื่อใช้ในการติดตามค่าใช้จ่ายงบประมาณสำหรับการดำเนินงาน WASH ผู้เข้าร่วมการประชุม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการดำเนินงาน GLAAS และแผนงานด้านการจัดการน้ำระดับประเทศ และประเทศผู้ให้ทุน ได้แก่ ญี่ปุ่น และ สวีเดน รวม 50 คน โดยมีวิทยากรจาก WHO สำนักงานใหญ่ สวิสเซอร์แลนด์ อินเดีย SEARO และ VNIT ผู้แทนประเทศไทย ได้แก่ นางสาวนัยนา ไข้อย่างวงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์ความร่วมมือระหว่างประเทศ กรมอนามัย นางสาวพรเพชร ศักดิ์ศิริชัยศิลป์ สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย นางสาวฉวี วงศ์ประสิทธิ์พร ผู้เชี่ยวชาญด้านแผนยุทธศาสตร์ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ฝึกอบรม ปฏิบัติงานวิจัย ดูงาน ประชุมและสัมมนา ณ ต่างประเทศ

1. GLAAS report 2019 เป็นการสำรวจการดำเนินงานการจัดการน้ำดื่ม สุขาภิบาล และสุขอนามัย ประเด็นเกี่ยวกับแผนงาน นโยบาย ตัวชี้วัด เป้าหมาย งบประมาณ การตรวจติดตาม และการใช้ทรัพยากรบุคคล ซึ่งได้ดำเนินการใน 115 ประเทศ เพื่อให้บรรลุ SDG 6.a (การขยายความร่วมมือระดับนานาชาติด้าน WASH) และ 6.b (การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้าน WASH) พบว่า 94% ของประเทศผู้ตอบแบบสอบถาม มีแผนงานและนโยบายด้านน้ำดื่ม และสุขาภิบาล และ 79% ของประเทศผู้ตอบแบบสอบถาม มีแผนงานและนโยบายด้านสุขอนามัย แต่มีเพียง 15% ที่มีงบประมาณและทรัพยากรบุคคลที่ใช้ดำเนินการตามแผน

กระบวนการและผลการดำเนินงาน GLAAS ของแต่ละประเทศ เริ่มด้วยประชุมภาคีเครือข่ายเพื่ออธิบายแนวทางการสำรวจข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ทบทวนความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานส่งให้ WHO ประเด็นความท้าทายจากการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน ความครอบคลุมของการให้บริการ WASH เพื่อไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ผลการระดมสมองเพื่อนำผลที่ได้จาก GLAAS 2019 ไปใช้ประโยชน์ในการทบทวน วางแผน และตัดสินใจดำเนินงาน WASH ระดับประเทศ ได้แก่ นำไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาหรือแผนการดำเนินงานด้าน WASH ระยะยาวของประเทศ ใช้ในการปรับปรุงนโยบาย แผนการดำเนินงาน WASH ในสถานศึกษา ใช้ในการตัดสินใจด้านการลงทุนด้าน WASH สำหรับหน่วยจัดบริการน้ำ (การประปา) การรณรงค์ด้านสุขอนามัย ทำให้ทราบถึงข้อมูลทั้ง 4 ประเด็นและช่องว่างที่พบ เพื่อการแก้ปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน

2. TrackFin tools หรือ WASH accounts production tool เป็น Software ที่จัดทำโดย WHO เพื่อใช้ในการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงาน GLAAS เป็นการวิเคราะห์ภาพรวมและประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ และใช้ในการปรับกลยุทธ์การดำเนินงาน เช่น ความเพียงพอ การปรับเพิ่ม-ลดงบประมาณ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงการบริการ WASH มากขึ้น

ทั้งนี้สามารถนำมาใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานและระหว่างประเทศได้ด้วย โดยได้มีการพัฒนาเครื่องมือนี้ตั้งแต่ปี 2012 และเริ่มใช้ในปี 2018 ในรูปแบบ File Excel 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส และรัสเซีย ซึ่งได้มีการทดลองใช้ในประเทศต้นแบบ ได้แก่ อินเดีย และประเทศในแถบแอฟริกา เช่น Brazil Ghana Morocco Burkina Faso Mali Madagascar Argentina Kenya Kyrgyzstan Mozambique Senegal Tunisia Uganda และ Mexico โดยมีข้อมูลหลักในเครื่องมือประกอบด้วย

2.1 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ใน WASH ของแต่ละภาคส่วนมีค่าเท่าไร ประกอบด้วยอะไรบ้าง

2.2 เส้นทางการกระจายงบประมาณในการดำเนินงานบริการ WASH ในแต่ละภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน NGOs ประชาชน ประเภทของค่าใช้จ่าย เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและบำรุงรักษา ค่าใช้จ่ายระดับประเทศ เป็นต้น

2.3 ใครเป็นผู้จ่ายสำหรับการบริการน้ำดื่ม สุขาภิบาล และสุขอนามัย (WASH)

2.4 ช่องทางหลักของงบประมาณที่ใช้สำหรับ WASH และ การบูรณาการค่าใช้จ่ายโดยรวม

ประเด็นความท้าทาย ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องรวมถึงภาคีครัวเรือน การเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายในแต่ละหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ แหล่งของงบประมาณและสัดส่วน กรณีไม่มีข้อมูลจะแก้ไขอย่างไร

3. การศึกษาดูงานระบบการจัดการน้ำสะอาด ของเมืองนาคปุระ (Nagpur) ประกอบด้วย 3 แห่ง ได้แก่ 1) สถานที่บำบัดน้ำเสียโดยใช้เทคโนโลยีของประเทศออสเตรีย เพื่อนำกลับไปใช้ใหม่เป็นน้ำในการหล่อเย็นของโรงงานผลิตไฟฟ้า 2) สถานที่ผลิตน้ำประปา (Orange City Water) สำหรับผลิตใช้ในเมือง Nagpur 24 ชั่วโมง และ 3) การจัดการน้ำสะอาดในระดับชุมชน Slum โดยให้กลุ่มแม่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้การดำเนินงานของสถานที่ต่างๆ จะเน้นใช้หลักการ Public-Private Partnership (PPP) ประชาชนรับรู้ มุ่งสู่การเป็น Green city

ทั้งนี้ ผู้แทน WHO ได้ขอให้ผู้แทนแต่ละประเทศพิจารณานำเครื่องมือ TrackFin ไปใช้ในการติดตามกำกับการใช้งบประมาณสำหรับการดำเนินงาน WASH โดย WHO อาจให้การสนับสนุนงบประมาณ และวิทยากรในการอบรมให้กับประเทศผู้สนใจ ในกรณีนี้ผู้แทนประเทศไทยได้นำเสนอข้อมูลการดำเนินการเก็บข้อมูล GLAAS report 2019 ของประเทศไทย และได้ให้ข้อมูลในที่ประชุมเกี่ยวกับการนำเครื่องมือ TrackFin ไปใช้ ต้องได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ การติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานเป็นเรื่องที่ค่อนข้างอ่อนไหว และอาจไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากอาจจะมองไปในเรื่องของการจับผิด

ประโยชน์จากการไปศึกษา ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา และดูงาน

1. ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงาน GLAAS ของประเทศสมาชิกในกลุ่ม WHO-SEARO
2. ได้ประสบการณ์ การแสดงความคิดเห็น แนวคิดการทำงาน การบริหารจัดการ และรูปแบบการประชุมระดับนานาชาติ
3. ได้ภาคีเครือข่ายการทำงานด้านการจัดการน้ำดื่ม สุขาภิบาล และสุขอนามัย ระหว่างประเทศสมาชิก

ข้อเสนอเชิงนโยบายหรือการดำเนินการต่อกรมอนามัย/กระทรวงสาธารณสุข

1. การดำเนินการ WASH ของประเทศไทย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDG 6 การจัดการน้ำดื่ม สุขาภิบาล และสุขอนามัย เป็นประเด็นที่มีความท้าทายระดับประเทศ ต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง กระทรวงสาธารณสุขในฐานะเจ้าภาพหลักในการประสาน และดำเนินงาน ควรมีการสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อน ผลักดันให้เป็นนโยบายระดับประเทศ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืนอย่างจริงจัง

2. การนำเครื่องมือ TrackFin tools มาใช้ในการติดตามกำกับการใช้งบประมาณด้าน WASH เป็นสิ่งที่มีความท้าทายอย่างมาก เนื่องจากต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน มีการเก็บข้อมูลเส้นทางงบประมาณ การใช้จ่ายแต่ละด้านอย่างเป็นระบบ ต้องมีหน่วยงานกลางที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลด้านงบประมาณจากภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องได้ หากทำได้จริงจะเกิดประโยชน์อย่างมากต่อการวิเคราะห์งบประมาณที่ใช้จ่าย เพื่อการปรับกลยุทธ์การดำเนินงานด้าน WASH ของประเทศไทย

ลงนาม.....พรเพชร ศักดิ์ศิริชัยศิลป์.....ผู้จัดทำ

(นางสาวพรเพชร ศักดิ์ศิริชัยศิลป์)

วันที่ 31 ตุลาคม 2562

ลงนาม.....นัยนา ไข่เทียมวงศ์.....ผู้จัดทำ

(นางสาวนัยนา ไข่เทียมวงศ์)

วันที่ 31 ตุลาคม 2562

Report of the Regional Training on Regional workshop on Global Analysis and Assessment of Sanitation and Drinking-Water (GLAAS) and TrackFin tools to monitor progress in the area of drinking-water, sanitation and hygiene

Name Ms. Naiyana Chaitiemwong **Position** Public Health Technical Officer, Senior Professional Level
Institute Center for International Cooperation

Name Ms. Pornpet Saksirichaisilp **Position** Public Health Technical Officer, Professional Level
Institute Bureau of Food and Water Sanitation

Duration October 15th – 17th, 2019

Budget World Health Organization

Place Visvesvaraya National Institute of Technology (VNIT), Nagpur, India

Objective:

To present the result of an analysis of drinking water, sanitation and hygiene (GLAAS 2019) in 11 member states in WHO-SEARO: Thailand, Indonesia, Myanmar, India, Nepal, Sri Lanka, Bangladesh, Bhutan, Timor-Leste and North Korea for improving GLAAS survey process and utilizing the report Including providing TrackFin tools for tracking financing to WASH at the national level. Participants, a total of 50 attendees, were officials responsible for GLAAS operations and national water management plan officers and 2 sponsor countries, including Japan and Sweden, with speakers from WHO-Switzerland, WHO-India, WHO-SEARO and VNIT. Representatives of Thailand: Ms. Naiyana Chaitiemwong, Director of Center for International Cooperation, Ms. Pornpet Saksirichaisilp, Bureau of Food and Water Sanitation, Department of Health and Ms. Chawee Wongprasittiporn, National Water Resources Office.

Results of the training:

1. GLAAS report 2019 is a survey of drinking, sanitation and hygiene. The issues relate to governance, monitoring, human resources and financing which has been implemented in 115 countries to achieve SDG 6.a (Expanding international cooperation in WASH) and 6.b (Creating local community involvement in WASH). The report found that 94% of respondents' countries have drinking water and sanitation plans and policies and 79% of the countries have hygiene plans and policies, but only 15% have budgets and human resources used to implement the process.

GLAAS processes and operations in each country started with orientated networking meeting to explain the survey questionnaires, perform data collection, review the completeness and accuracy of the information, analyze the data and make a final report to WHO. The challenges from GLAAS processes are the operating budget and data collection from various agents and coverage of the WASH service to leave no one behind.

The results of brainstorming for GLAAS 2019 usage were to use in reviewing national planning and decision-making operations at WASH, for example the development of a long-term national development plan or WASH operations, the improvement of WASH action plans in schools, the investment decisions for water services (water supply), and hygiene campaigns. Moreover, these results informed all 4 issues and the gaps to solve problems and prioritize operations.

2. **TrackFin tools or WASH accounts production tool** is a software created by WHO to monitor the operating WASH financing which is an analysis of the overall and the efficiency of the budget. Analysis results used to adjust the operating strategy such as sufficiency, budget adjustment to give people more access to WASH services and can be used to compare between agencies and another countries as well. The tool has been developed since 2012 and started in 2018 in Excel file formats and 4 languages, including English,

French, Portuguese, and Russian. It has been trialed in the prototype countries, such as India and Africa countries, such as Brazil, Ghana, Morocco, Burkina Faso, Mali, Madagascar, Argentina, Kenya, Kyrgyzstan, Mozambique, Senegal, Tunisia, Uganda and Mexico, with the main questions in the tool consisting of

1. What is the total expenditure in the WASH sector?
2. How are funds distributed between different WASH services and types of expenditure?
3. Who pays for WASH services and how much do they pay?
4. Which entities are the main funding channels for the WASH sector?

Challenging issues include the expense data collection from relevant network agencies, including household taxes, systematic collection of expense data in each category and source and proportion of these budget. If there are no information, how to solve them?

3. Field trip of the clean water supply of Nagpur city, consisting of 3 places, which are 1) wastewater treatment plants using Austria technology for reuse as cooling water of the power plant, 2) Orange City Water for 24 hours tap water supply in Nagpur, and 3) providing clean water management at the Slum community level where The women took part in the operation. However, the operations of various locations will focus on the principles Public-Private Partnership (PPP) going to be Green City. WHO representatives have asked each country to consider using the TrackFin tools to monitor budget use for WASH operations which WHO may support the budget and speakers in training for interested countries. In this regard, Thai representative presented the data of the GLAAS report 2019 implementation in Thailand and provided the information about the use of TrackFin tools. It must receive cooperation from many agencies both at the policy level and at the operational level. The agency's budget tracking is quite sensitive and may not receive cooperation from related agencies because it may look at the matter of finding fault.

Advantages of attending the training:

1. Exchanging the experiences on GLAAS operations in 11 member states in WHO-SEARO.
2. Gaining the experience, opinion, working concept, management of the international conference format.
3. Partnered with the network among member states to manage drinking water, sanitation and hygiene.

Suggestion and Recommendation on DOH and MOPH

1. Thailand's WASH in achieving sustainable development goals (SDG 6) is a national challenge. This must receive cooperation from relevant network partners. Ministry of Public Health as the main host for coordination and operation should create cooperation in driving and pushing to be a national policy In order to operate with seriously efficiency enduring.

2. The use of TrackFin tools for tracking financing to WASH is a big challenge due to the integration between agencies. The budget path and systematic spending on each item are collected. These processes must operate by a central agency that can collect budget information from relevant network partners. If actually done, it will be very useful for the analysis of the WASH financing to adjust the WASH operation strategy in Thailand.

Signature....Pornpet Saksirichaisilp.....Reporter

(Ms. Pornpet Saksirichaisilp)

Date 31 October 2019

Signature.... Naiyana Chaitiemwong.....Reporter

(Ms. Naiyana Chaitiemwong)

Date 31 October 2019